

Juha Känkänen

24.06.2021

Juha Känkänen ymmärsi jo lukiossa ilmastonmuutoksen merkityksen ja päätti suunnata tekniselle alalle. Nyt hän on Ålandsbankenin ainoa diplomi-insinööri Manner-Suomessa.

Energia-alan ammattilainen joka pohtii asioita, kunnes ymmärtää ne

Kelien salliessa Ålandsbankenin tuulivoimarahaston salkunhoitaja Juha Känkänen pyöräilee talvellakin 15 kilometriä suuntaansa sähköpyörällään Etelä-Vantaalta Bulevardille Helsingin keskustaan.

Viime kesänä hankittu pyörä on Känkäsen mukaan ollut erinomainen. Se myös kiteyttää monta asiaa hänessä. Jo lukioikäisenä nykyinen salkunhoitaja ymmärsi energiatekniikan olevan tärkeä osa tulevaisuuden työtä. Kun biologian kurssin yhteydessä piti tehdä projektityö ympäristöaiheesta, päätti hän kahden ystävänsä kanssa tehdä sen Martinlaakson hiilivoimalasta Vantaalla.

- Voimala otettiin käyttöön vuonna 1975, eli samana vuonna kuin synnyimme. Sen jälkeen voimalaitos on tavallaan seurannut minua urallani, Känkänen kertoo.

Hänen syntymävuonnaan voimalaitos toimi öljyllä, josta se siirtyi ensin polttamaan "ilmastoystävällisempää" kivihiiltä, minkä jälkeen voimala otti käyttöön maakaasun. Vuonna 2019 voimalaitoksessa tehtiin biokonversio, ja nyt siellä pol-tetaan biomassaa ja turvetta, mutta turpeestakin ollaan luopumassa.

- Vantaan Energialla on kunnianhimoiset tavoitteet, tuotannon on suunniteltu olevan kokonaan fossiilitonta vuoteen 2026 mennessä, Känkänen kertoo.

Juha Känkänen. Ålandsbanken Tuulivoimarahaston salkunhoitaja

Työtarjous, josta ei voinut kieltäytyä

Mutta miten tämä oikeastaan liittyy Juha Känkäseen ja hänen sähköpyöräänsä? Itse hän kuvailee asiaa niin, että oman kotikaupungin päästöpitoinen voimalaitos on keskellä suurta energiamurrosta ja siirtymässä tulevaisuuteen. Ja juuri tulevaisuuden energiamuodot kiinnostavat - ja ovat aina kiinnostaneet.

Edellisvuodesta lähtien Känkänen on toiminut Ålandsbankenin tuulivoimarahaston salkunjohtajana. Ensikosketus Ålandsbankeniin tuli vuoden 2019 lopulla, jolloin hän konsulttina koosti katsauksen Suomen ja Pohjoismaiden sähkö- ja tuulivoimamarkkinoista Ålandsbankenin työpajaa varten. Vakuuttava esitys sai pankin kiinnostumaan.

- He saivat idean, että tässä olisi potentiaalinen työntekijä meille, pankeissa on nimittäin harvoin tämän tyyppistä osaamista.

Työpajan seurauksena Känkänen sai tarjouksen, josta ei voinut kieltäytyä. Siinä vaiheessa hänellä oli jo 19 vuoden työkokemus muista tehtävistä, ja mahdollisuus tehdä jotain uutta oli tervetullut. Varsinkin kun kyseessä oli hänen oman osaamisensa ydin - energiamarkkinat.

- Tuulivoimarahasto on ensimmäinen laatuaan ja selkeä haaste, mutta en olisi halunnut johtaa mitä tahansa rahastoa. Minua ei kiinnosta tämä rahasto pelkästään rahan takia.

Känkänen on jo nuoresta iästä lähtien itse sijoittanut osakkeisiin ja rahastoihin. Kouluvuosina matematiikka kuului lempiaineisiin ja vapaa-ajallaan hän on lukenut vinon pinon kansantalousopuksia.

- Minua on aina kiinnostanut, miten talous pyörii.

Ennen kuin Känkänen tarttui pankin työtarjoukseen, piti kuitenkin hetki pohtia mahdollista tulevaa työpaikkaa.

- Ålandsbanken mietitytti, mikäs se on? Ja pitääkö puhua flytande svenska? Minulle kuitenkin vakuutettiin, ettei tällaista vaatimusta ole. Sen sijaan minulle tehtiin selväksi, että tuulivoima ja ympäristöasiat ovat johdon agendalla, Känkänen kertoo.

Hän kehuukin Ålandsbanken siinä, että ympäristöasioista ei puhuta pelkästään imagon takia tai sen takia, että kaikki puhuvat niistä. Pankki tekee konkreettisia tekoja muun muassa Itämeriprojektin kautta.

Känkänen mainitsee myös Åland Indexin, eli maailman ensimmäisen pankkitapahtumiin perustuvan hiilijalanjäljen seurannan.

- Tuli mukava fiilis siitä, että pieni Ålandsbanken on kehittänyt tällaisen ennen muita, Känkänen sanoo.

Juha pyöräilee päivittäin 30 kilometriä töihin ja takaisin - myös talvella.

Siirtyminen pöydän toiselle puolelle

Uransa aikana Känkänen on tutustunut energiaalaan monesta eri näkökulmasta. Hän on suunnitellut energiatuotantolaitosten järjestelmiä, tehnyt kansainvälistä hankekehitystä ja reissannut ympäri maailmaa. Eksoottisimmista kohteista mainittakoon Kuwait, Turkki, Ukraina ja Indonesia.

- Silloin tuli nähtyä, minkälaista kansainvälisen bisneksen tekeminen on. Koen tiettyä kunnioitusta niitä kohtaan, jotka hyppäävät koneeseen kerta toisensa jälkeen ja lähtevät viemään suomalaista osaamista maailmalle.

Eri työpaikat tarjosivat arvokasta kokemusta, mutta vuonna 2015 Känkänen alkoi miettimään, mitkä asiat häntä oikeasti kiinnostavat - mihin maailma on menossa? Vuonna 2016 hän päätyi Pöyrylle (nykyinen Afry), missä odotti toisenlainen ja erittäin mielenkiintoinen maailma.

- Lähes kaikki hankkeet olivat Suomessa ja teimme projekteja sekä energiayhtiöiden johdolle että viranomaisille liittyen esimerkiksi sähkömarkkinoihin, tukijärjestelmiin, päästökauppaan ja huoltovarmuuskysymyksiin, Känkänen kertoo.

Pöyryn pestiin kuului myös hauska yksityiskohta.

- Konttori on Vantaalla ja kun katsahdin työhuoneeni ikkunasta ulos, niin siinä näkyi se samainen

voimala, josta olin tehnyt videon lukiossa vuonna 1993, Känkänen kertoo.

Vuodet Pöyryllä antoivat laajan ja syvällisen kosketuspinnan suomalaiseen ja pohjoismaiseen energiakenttään.

- Silloin tuli fiilis, että mitä jos siirtyisinkin pöydän toiselle puolelle, eli itse päättämään siitä, mihin investoidaan.

Noin vuoden Ålandsbankenilla viihtyneellä Juha Känkäsellä on myös yksi erikoispiirre:

- Olen tietojeni mukaan Manner-Suomen ainoa diplomi-insinööri Ålandsbankenilla.

”Kaikkien ei ole pakko olla vegaaneja, mutta sen mitä pystyy itse tekemään, on aina askel oikeaan suuntaan.”

Juha Känkänen. Ålandsbanken Tuulivoimarahaston salkunhoitaja

Pyrkii aina oppimaan uutta

Vankasta kokemuksestaan huolimatta Känkänen painottaa energiamarkkinoiden olevan todella monimutkainen järjestelmä, maalaisjärjellä ei pääse kovin pitkälle. Hänen vahvuuksiinsa kuuluu kuitenkin asioihin syvällisesti perehtyminen.

- Jos aina pyrkii oppimaan ja on itse valmis tekemään töitä sen eteen vapaaajallakin, niin tieto kumuloituu ja asiat loksahdelevat kohdilleen. Minua luonnehtii tietty sitkeys, mietin asiaa niin pitkään, että ymmärrän sen. Joskus se voi tosin kestää jopa vuosia.

Yli 20 vuoden aikana kerätyt opit tulevat käyttöön Känkäsensä yrittäessä yhdistää monimutkaisia asioita tai syyseuraussuhteita. Hän on myös oppinut tekemään tarkkaa työtä takertumatta liikaa ”vääriin” yksityiskohtiin. Koskaan ei saa olla huolimaton, mutta asioita on myös tärkeää edistää.

Mahdolliset ongelmat ja niistä seuraavat keskustelut kollegoiden kanssa ovat vuosien saatossa tuoneet yhden tärkeän opin.

- Nykyään pyrin nostamaan ongelmakohtia enemmän positiivisuuden kautta. Olen oppinut pitämään suuni kiinni, jos ei ole mitään rakentavaa sanottavaa, Känkänen sanoo ja hymyilee.

Tuulivoimarahaston salkunhoitajana häntä kiehtoo kokonaisuus.

- Suomalaiset pääsevät sijoittamaan tuulivoimaan konkreettisesti. Ensimmäinen hanke nousee Pyhäjärvelle ja sähköntuotanto siellä alkaa vuonna 2023. Se on konkreettinen tapa vastata ilmastohaasteeseen.

Henkilökohtaisella tasolla hän huolehti ilmastosta mm. sähköpyöräilemällä, ja lähes lopettamalla punaisen lihan syönnin.

- Kaikkien ei ole pakko olla vegaaneja, mutta mitä pystyy itse tekemään, on aina askel oikeaan suuntaan.

Lukion matematiikan opettaja Irma Ojala suhtautui aikoinaan opettamiseen poikkeuksellisen sydämellisesti ja kannustavasti.

Tulevaisuuden ala

Mutta palataan vielä Juha Känkäsen lapsuuteen ja Vantaan Martinlaaksoon. Lukion biologian kurssille tehty video pohti muun muassa voimalaitoksen hiukkaspäästöongelmia. Haastattelussa voimalaitoksen edustaja kertoi päästöjen johtuvan laitoksen yli lentävistä lentokoneista, Känkänen kertoo ja naurahtaa hieman.

- Olen viimeksi katsonut videon omissa polttareissani vuonna 2007, se oli yllättävän korkeatasoinen.

Videota oli mukana tekemässä ystävät, jotka edelleen ovat osa Känkäsen elämää. Jo alaasteelta lähtien hän on kuulunut poikaporukkaan, jota kiehtoi varsinkin matematiikka ja luonnontieteet.

- "Kilpailimme" keskenämme, mutta meillä oli positiivinen ja kannustava meininki.

Tämä samainen ystäväporukka tapaa edelleen säännöllisesti. Joka vuosi käydään mökillä ja

muistellaan, mitä kaikkea viimeisen 35 vuoden aikana on tullut tehtyä. Myös Känkäsen ystävät suuntasivat tekniselle alalle, mutta yläasteikäisenä hän itse pohti Kauppakorkeakouluun pyrkimistä.

- Mutta ne opinnot tuntuivat jotenkin "kevyiltä", fysiikka ja luonnontieteet tuntuivat vielä kiinnostavammalta.

Lukion matematiikan opettaja Irma Ojala ohjasi myös tekniselle alalle - vaikka toivoikin, että matematiikan opinnot olisivat kiinnostaneet vielä enemmän.

- Mutta hän totesi "kyllähän minä tiedän, että insinöörejä teistä kuitenkin tulee". Irma suhtautui opettamiseen poikkeuksellisen sydämellisesti ja kannustavasti. Meillä oli matikan luokassa myös oma kahvipannu, joka toi tekemiseen lisää ammattimaisuuden tuntua.

Teknillisen korkeakoulun esitettä selatessa energiaalasta kertovat opinnot saivat nuoren miehen pysähtymään.

- Mietin että tämän on pakko olla tulevaisuuden ala. Jo 1990-luvun alussa puhuttiin ilmastonmuutoksesta, teollisuuden keskuudessa tosin vähemmän. Silloin päätin, että tämä on minun hommani.

Teksti **Michaela von Kügelgen** / Kuvat **Frida Lönnroos**